

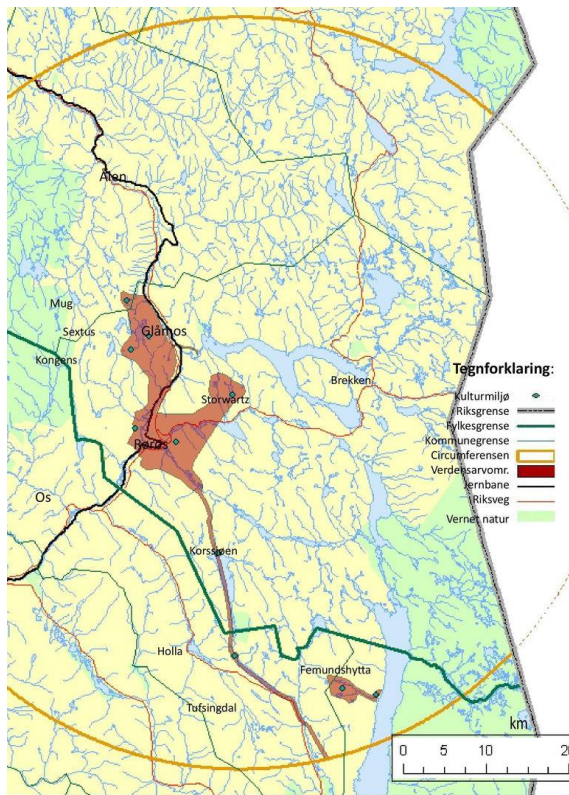

Gatemønster og byjordbruk

GUIDEKURS
RØROSMUSEET VÅREN
2020

KIRSTI SÆTER

Verdensarven Røros bergstad 1980 - kun selve trehusbebyggelsen

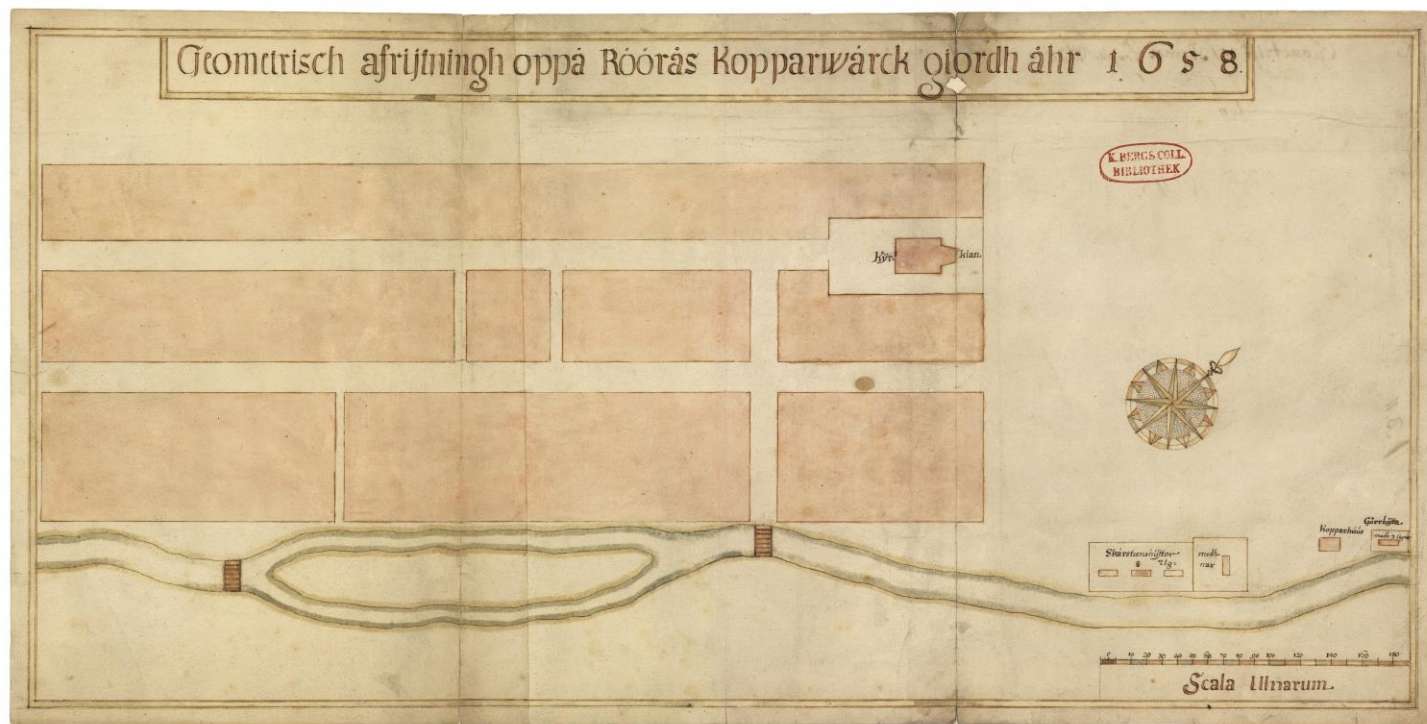

- "Røros er et særegent gruvemiljø med utelukkende trearkitektur. Byen har gjennom 333 år smeltet sammen impulser fra Tyskland, Danmark, Sverige, Trondheim og de nærmeste distriktene omkring. Dette har resultert i et trehusmiljø som bærer i seg mye av det fineste i norsk tradisjon, og som samtidig er blitt noe helt spesielt i vårt land så vel på det industrielle, sosiale og kulturelle område som på det arkitektoniske. Røros Bergstad med sine omgivelser er et karakteristisk eksempel på en betydelig tradisjonell stil i trearkitektur og danner en enestående gruveby på en høyde 600 meter over havet."

Røros anno
1850

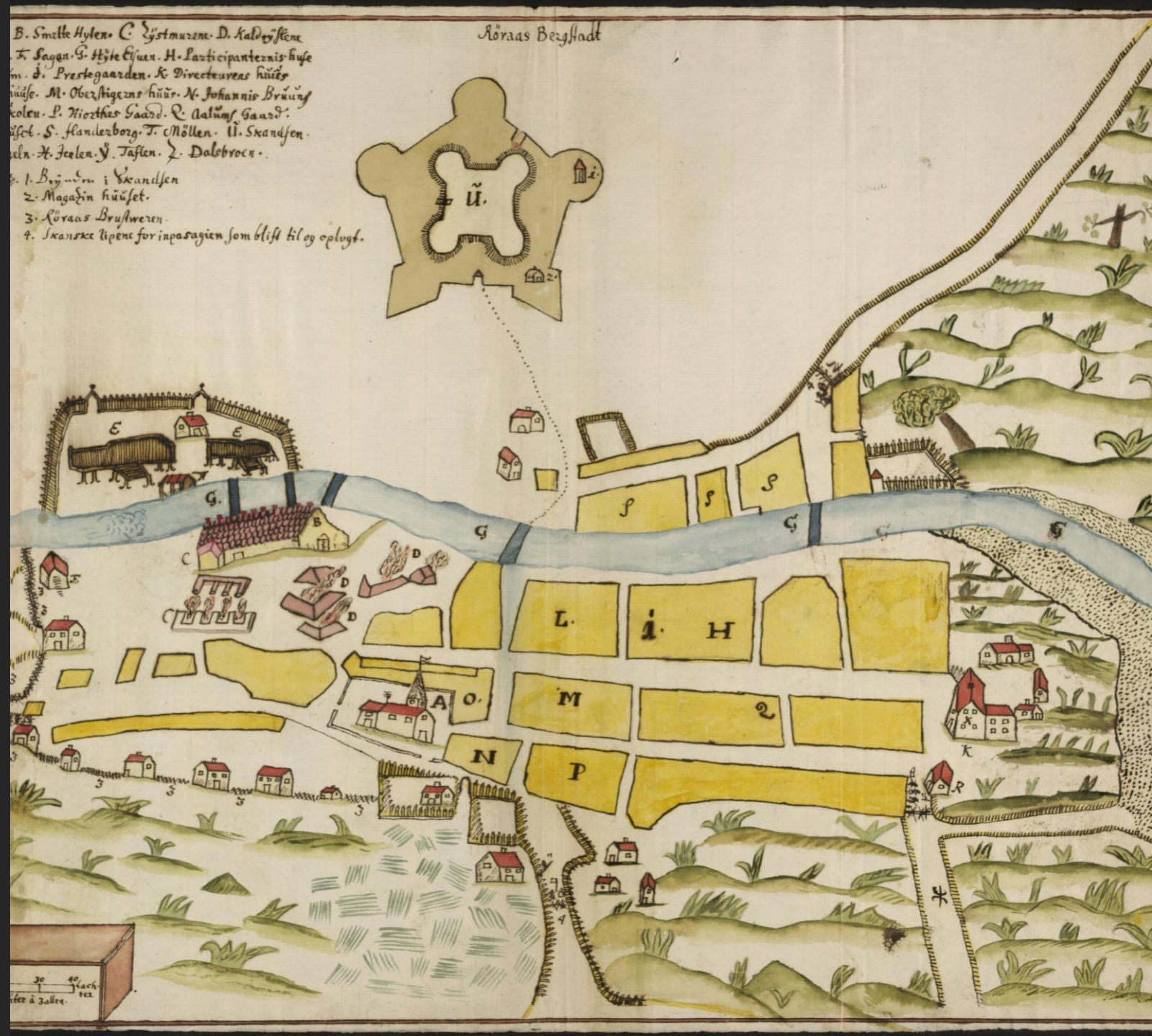

Det første
kjente
kartet over
Røros
sentrum

Militært kart fra 1711

HVA KJENNER VI IGJEN?

Røros bergstad

- To hovedgater: Litjgata/ Kjerkgata
og Storgata/ Bergmannsgata.

- Røros kirke: 1650 og 1784.

- Malmplassen sentrum for
bergstaden.

- Gårdene anlagt i gatene.

- En gårdsenhet:

1) Gården

2) Setervollen

3) Plasshagaer

1. Gården

Transport inn og ut av byen

- Mange i transport for kobberverket.
- Ferdasstaller.
- Møkka som betaling.
- Travelt på veiene inn og ut av Røros, og i distriktet ellers.

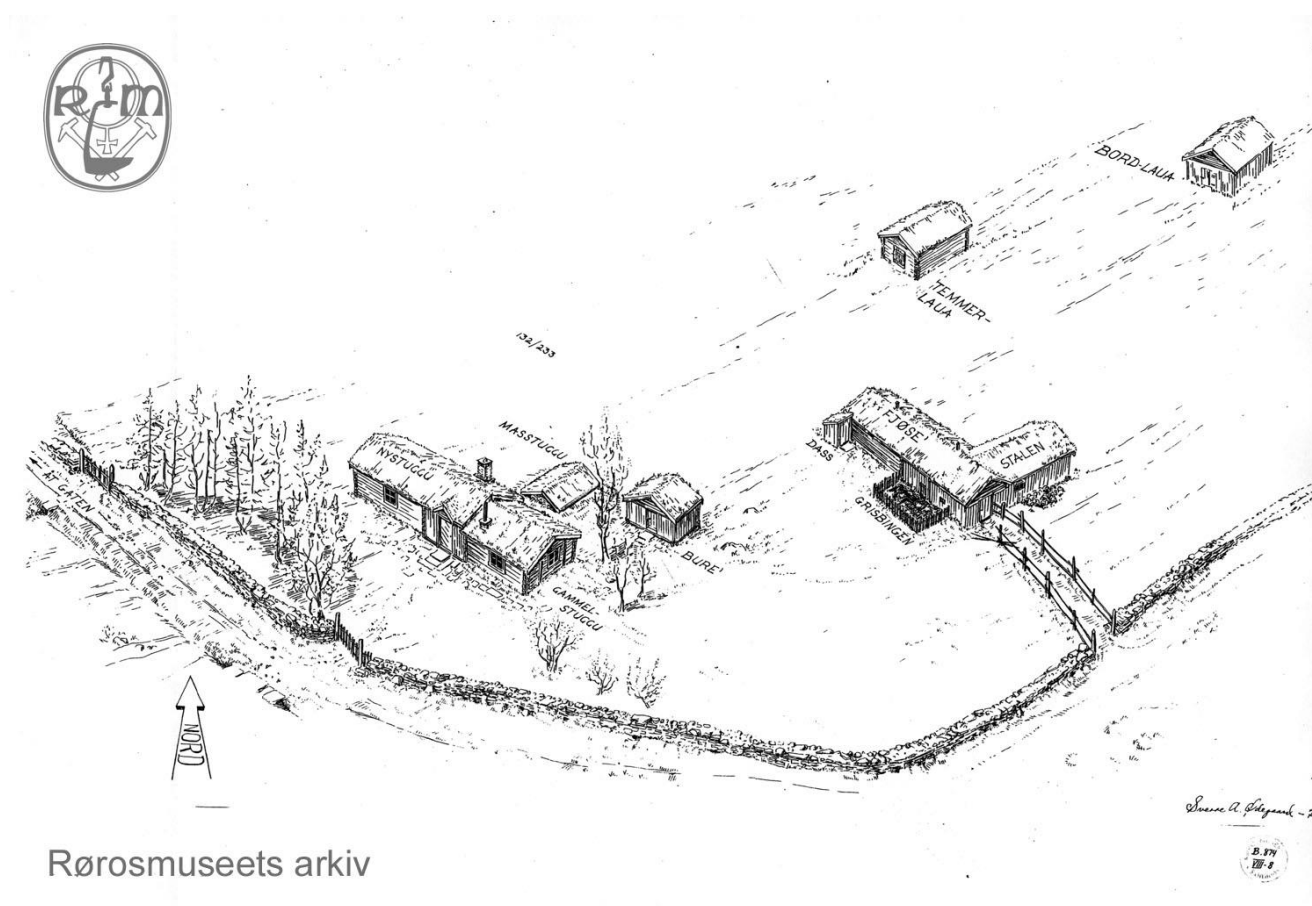

A black and white photograph of a man in a cap and jacket working with a tool in a dark, rustic setting. The man is wearing a flat cap and a light-colored, buttoned jacket. He is holding a long-handled tool, possibly a pickaxe or a similar mining tool, and appears to be working on a large, dark, textured object. The background is dark and shows the wooden structure of a building or a mine. The overall atmosphere is one of hard, manual labor.

Tungvinte
arbeidsforhold?

---

2. Setervollen

Arbeid til
alle

---

3. Plasshagaer

Arbeid på plasshagaen

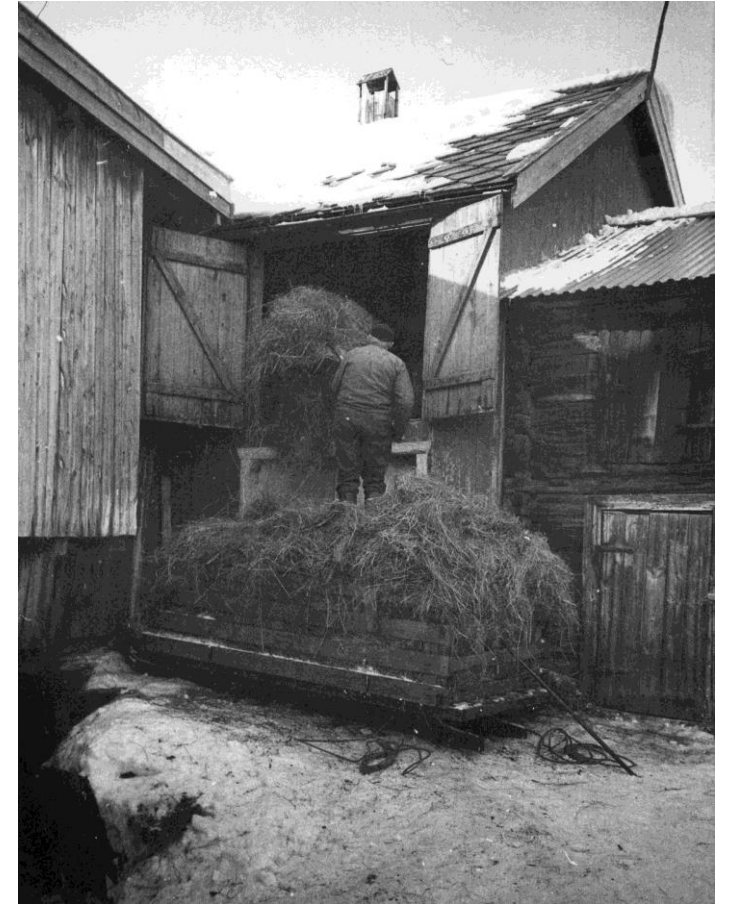
Kobberverk og jordbruk hand i hand

Møysomme lig arbeid

Gårdsdrift i gata fram til 1980-tallet

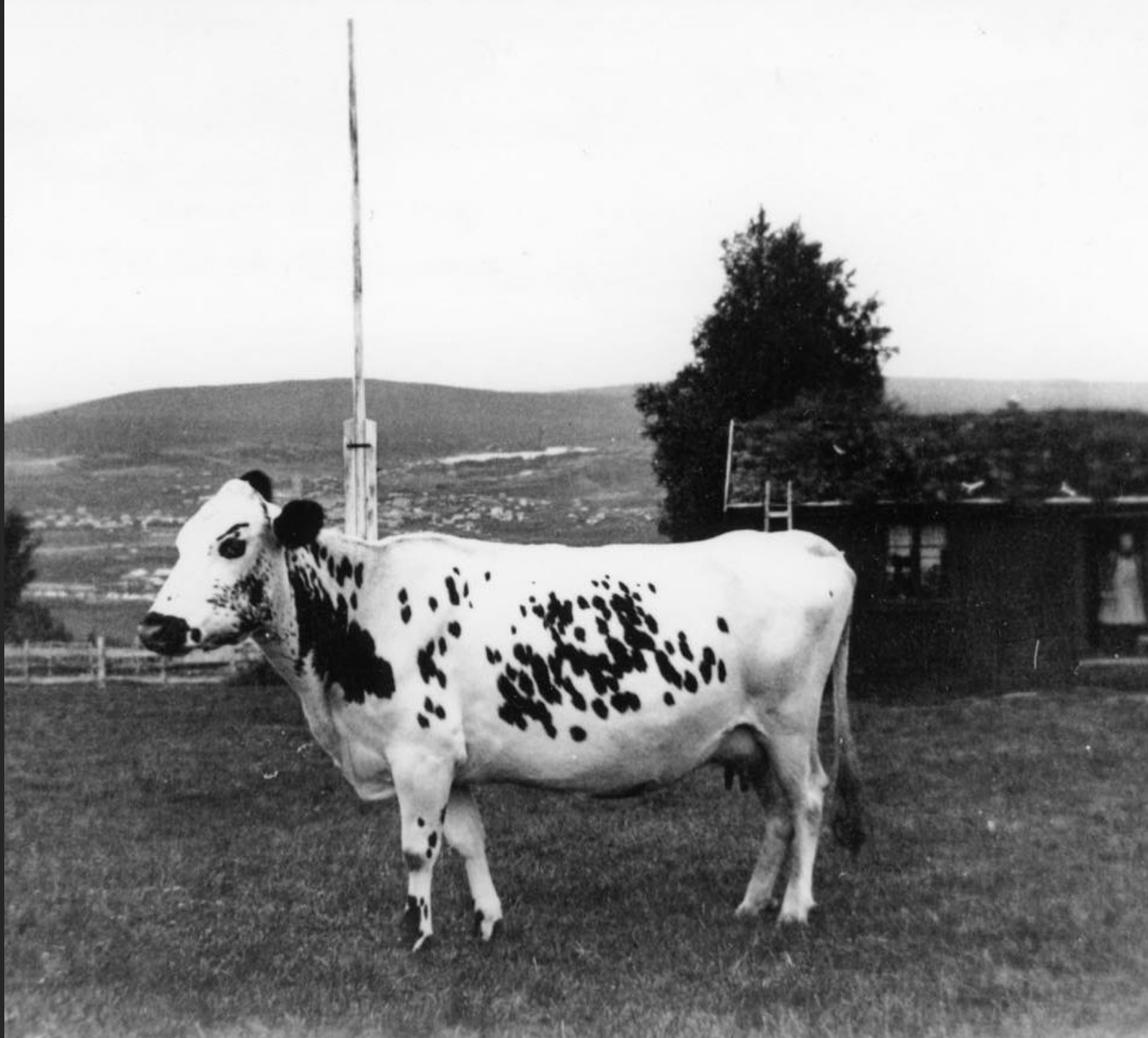

En by i endring

Vern vs. byutvikling

- Nye idéer og funksjoner
skulle finne rom i de gamle
byggene og anleggene.

Kulturlandskapet

IKKE BARE GAMMEL
BYGNINGSKULTUR SOM MÅ
BERGES!

Skogen kommer nærmere

Ei svunnen tid

Kilder

- En oppgave om byggeskikken på Røros, Fjell-Folk nr 1, 1976. Sverre Ødegård.
- Gatemønstret på Røros, Fjell-Folk nr. 5, 1980. Sverre Ødegård.
- Det var en gang en bergstad, internt dokument, Rørosmuseet.

